

NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET

A TÖBBSÉGÉBEN MAGYARLAKTA TELEPÜLÉSTERÜLETEK FÖLDRAJZA

A Kárpát-medencei magyar tömbös településterületek társadalmi-
gazdasági helyzetének elemzése

6. fejezet: Az egyes tömbök leírása

Aranyosszéki tömb

Nemzetstratégiai Kutatóintézet

Budapest, 2024

Jelen dokumentum A TÖBBSÉGÉBEN MAGYARLAKTA TELEPÜLÉSTERÜLETEK FÖLDRAJZA – A Kárpát-medencei magyar tömbös településterületek társadalmi-gazdasági helyzetének elemzése című kutatás eredményeit összefoglaló jelentés 6. fejezetének része

Kiadja a Nemzetstratégiai Kutatóintézet

Felelős kiadó: Szász Jenő, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet elnöke

Minden jog fenntartva ©
A kutatásban közreműködő személyek ©

Kutatásvezető: Péti Márton

Szerkesztette: Péti Márton, Borbély Mátyás, Szász Jenő

Írta: Péti Márton, Borbély Mátyás, Mozga Gábor, Szász Jenő

A 6. fejezet elkészítésében közreműködött: Péti Márton, Borbély Mátyás, Nagy Szabolcs, Megyesi Zoltán, Mozga Gábor, Szabó Balázs

Szöveggondozásban közreműködött: Péti Márton, Borbély Mátyás, Mozga Gábor, Borbándi Erik, Gáspár Milán

Ábrászerkesztésben közreműködött: Péti Márton, Borbély Mátyás, Lovász Gergely, Szabó Balázs

Táblázatszerkesztésben közreműködött: Péti Márton, Borbély Mátyás, Lovász Gergely

ISBN 978-615-5639-53-1

Tartalom

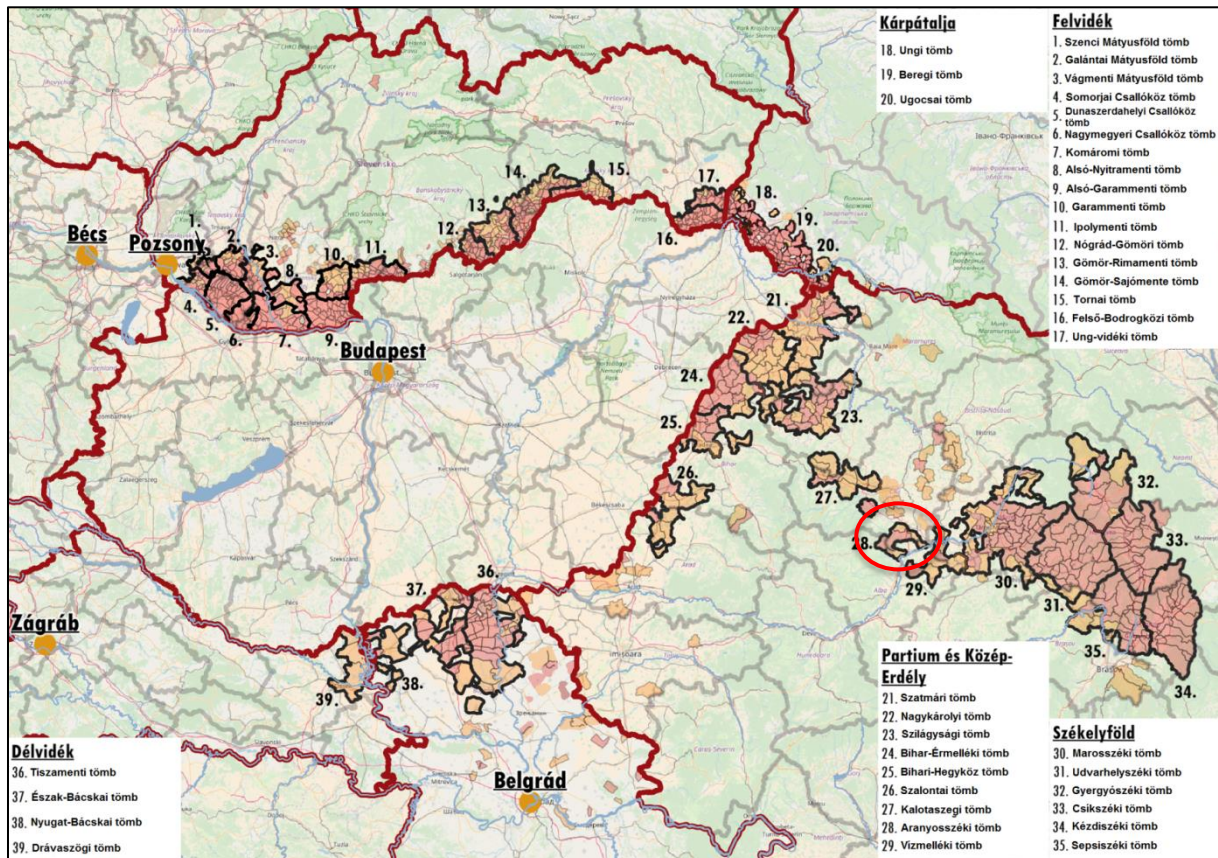
1. A térség főbb jellemzői	4
1.1 Elhelyezkedés	4
1.2 A térség községei	6
2. A térség társadalmi-gazdasági alapmutatói	8
2.1 Demográfia.....	8
2.2 Oktatás.....	13
2.3 Munkaerőpiac	15
3. A térség egyéb elérhető mutatói.....	16
3.1 Egészségügy.....	16
3.2 Gazdaság, munkaerőpiac.....	17

1. A térség főbb jellemzői

1.1 Elhelyezkedés

Aranyosszék Székelyföld zömétől elkülönülő, az egységes Székelyföld nyugati felén található jellegzetes hegylábi vidék. Az Erdélyi-medence délnyugati peremvidékének az Aranyos és Maros közé eső szakaszát foglalja magába. Eredetileg nem tartozott az „ős” Székelyföldre, hanem annak egy későbbi kiegészítése.

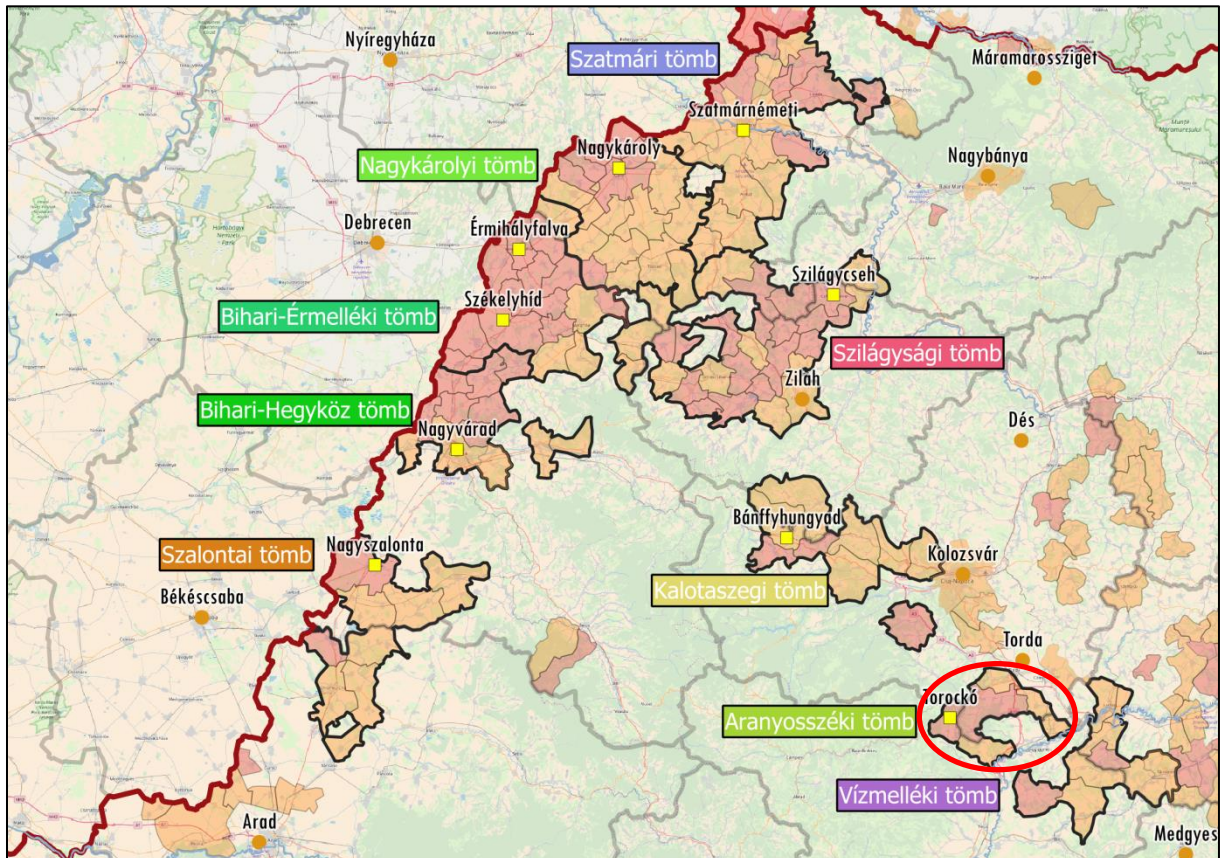

1. ábra: A tömb földrajzi elhelyezkedése a Kárpát-medencében

Az adatok forrásai: A szomszédos országok statisztikai hivatalai

Határai északon és keleten az Aranyos völgye, délen a Maros, nyugaton a Torockói-hegység. Aranyosszék az 1876-os megyerendezés során szűnt meg, amikor beolvasztották Torda-Aranyos vármegyébe. A II. világháború után, a közigazgatási rendszerben Aranyosszék Kolozsvár alá rendelték, majd az 1968-as megyerendezés idején északi részét Kolozs, déli településeit Fehér megyéhez osztották be. Az Aranyosszéki tömb nem azonos a történelmi Aranyosszék területével.

2. ábra: A tömb földrajzi elhelyezkedése Közép-Erdélyben
Az adatok forrása: Román Nemzeti Statisztikai Intézet

1.2 A térség községei

A széki közigazgatás utolsó szakaszában Aranyosszék központja és székhelye Felvinc volt, ekkor 22 falu tartozott hozzá, de a közigazgatási határváltozások következtében Aranyosszék egysége megszűnt, településeit felosztották és több egykori székelyek által lakott falu elrománosodott, így Felvinc is. A tömblehatárolás eredményeként Aranyosszék tömbhöz jelenleg 6 darab község tartozik. A tömbnek nincs egy városa sem: a tömbközpont Torockó. A tömb teljes lakossága a 2011-es népszámlálási adatok szerint 15 828 fő, ebből 5 888 fő magyar. A tömb két magyar többségű községgel rendelkezik: Torockó és Várfalva. A további négy puffertelepülésen a magyarok aránya 24 és 33 százalék között mozog. A kommunizmus utáni társadalmi-gazdasági újraszerveződés nyomán Torockószentgyörgy a mezőgazdaság, földművelés, állattenyésztés útjára lépett, Torockó a maga különleges természeti és művelődéstörténeti adottságaival pedig a turizmus lehetőségeit igyekszik hasznosítani.

3. ábra: A tömb községeinek földrajzi elhelyezkedése

Piros: 50% feletti, narancssárga: 10 és 50% közötti magyarságaránnyal rendelkező községek

Az adatok forrása: 2011-es romániai népszámlálási adatok

Jelenleg Torockó tekinthető az egykori Torda-Aranyos vármegye magyar szellemi központjának. A hajdanán mozgalmas életű település a bányászat megszűnésével halk faluvá változott. A vasművesség Torockón a 14. század végén vagy 15. század elején kapott lendületet, amikor a betelepített német bányászok meghonosították a vízi erővel működő vasverőket, és ez adott alapot az iparúzókre jellemző fejlettségnek, a viszonylagos jólétnek és sajátos torockói öntudat és életszemlélet kialakulásának. Viszont a 19. század végén a bányák gazdaságosságának fokozatos csökkenése, majd bezárása a lakosság elvándorlásának kezdetét jelentette. A 20. század változó társadalmi, gazdasági és politikai viszonyai Torockó lakosságának további elszegényedését, apadását eredményezték: 2011-ben a község 1 126 fős, maga Torockó lakossága pedig 584 fő volt.

Aranyosszéki tömb				
Magyar név	Román név	Teljes népesség száma (fő)	Magyar népesség száma (fő)	Magyar népesség aránya (%)
Központi település				
Torockó	Rametea	1 108	958	86,46
Magyar többségű községek				
Várfalva	Moldovenesti	3 236	1 829	56,52
Jelentős (10-50%) magyar lakosságarányú községek				
Harasztos	Calarasi	1 971	659	33,43
Miriszló	Miraslau	1 895	532	28,07
Székelykocsárd	Lunca Muresului	2 335	596	25,52
Szentmihály	Mihai Viteazu	5 265	1 314	24,96
Összesen		15 810	5 888	37,24

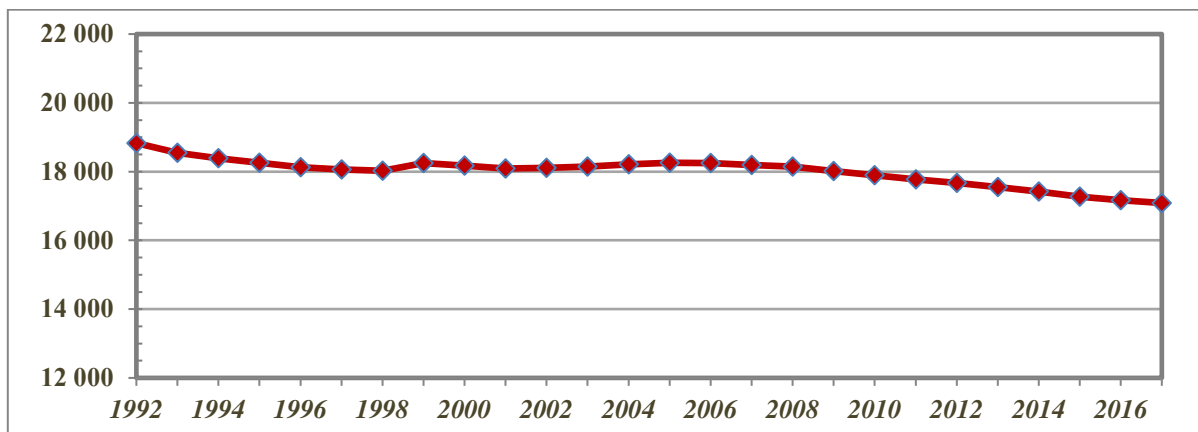
1. táblázat: A tömb községeinek főbb jellemzői
Az adatok forrása: Román Nemzeti Statisztikai Intézet

2. A térség társadalmi-gazdasági alapmutatói

2.1 Demográfia

Népesség, népmozgalom

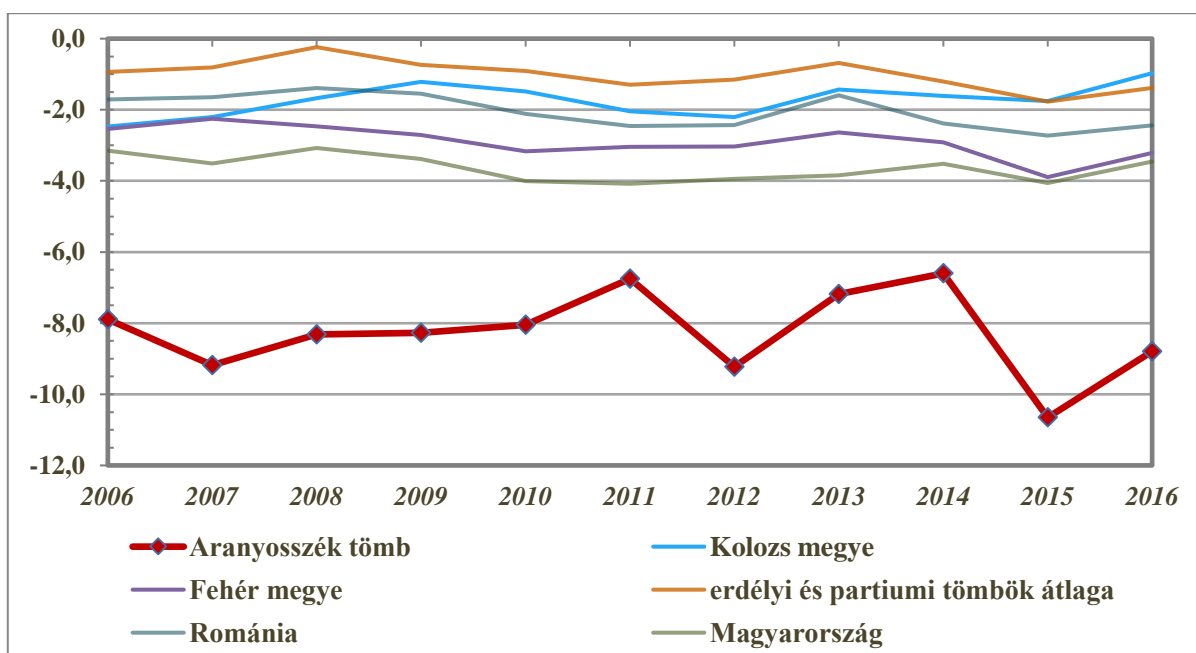
4. ábra: A tömb népességének alakulása 1992 és 2017 között (fő)

Az adatok forrása: Román Nemzeti Statisztikai Intézet

Aranyosszéki tömb	Kolozs megye	Fehér megye	erdélyi és partiumi tömbök átlaga	Románia	Magyarország
-6,08	2,84	-3,93	-1,70	-1,55	-2,67

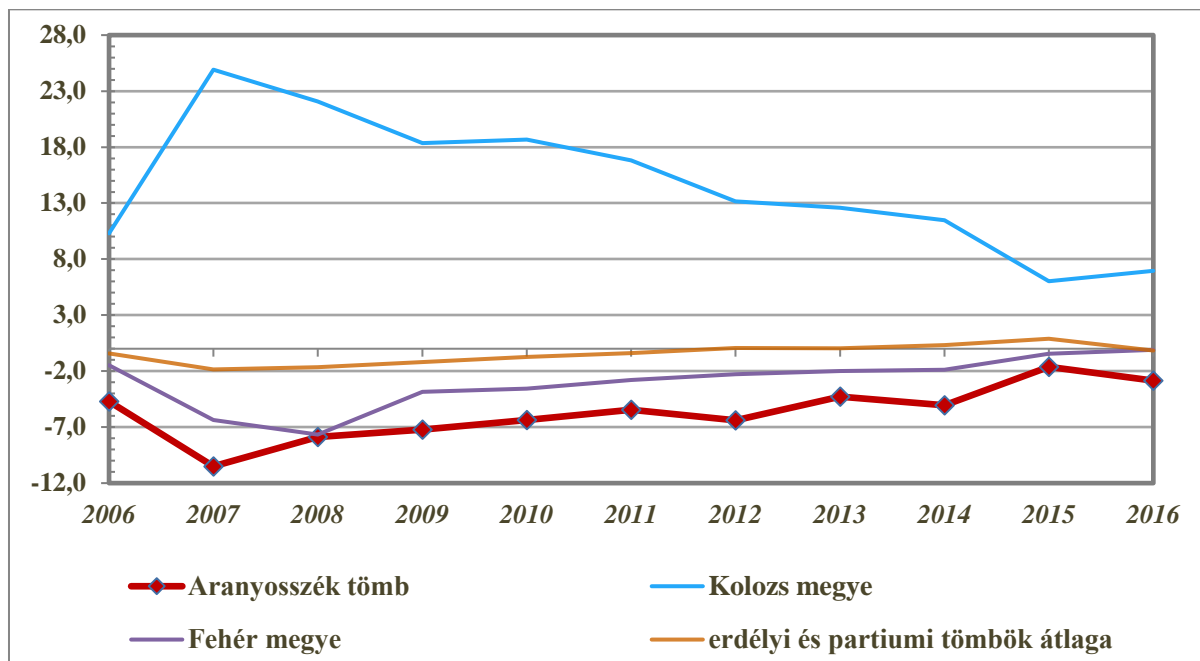
2. táblázat: A népességváltozás aránya 1997 és 2017 között (%)

Az adatok forrásai: Román Nemzeti Statisztikai Intézet, Központi Statisztikai Hivatal

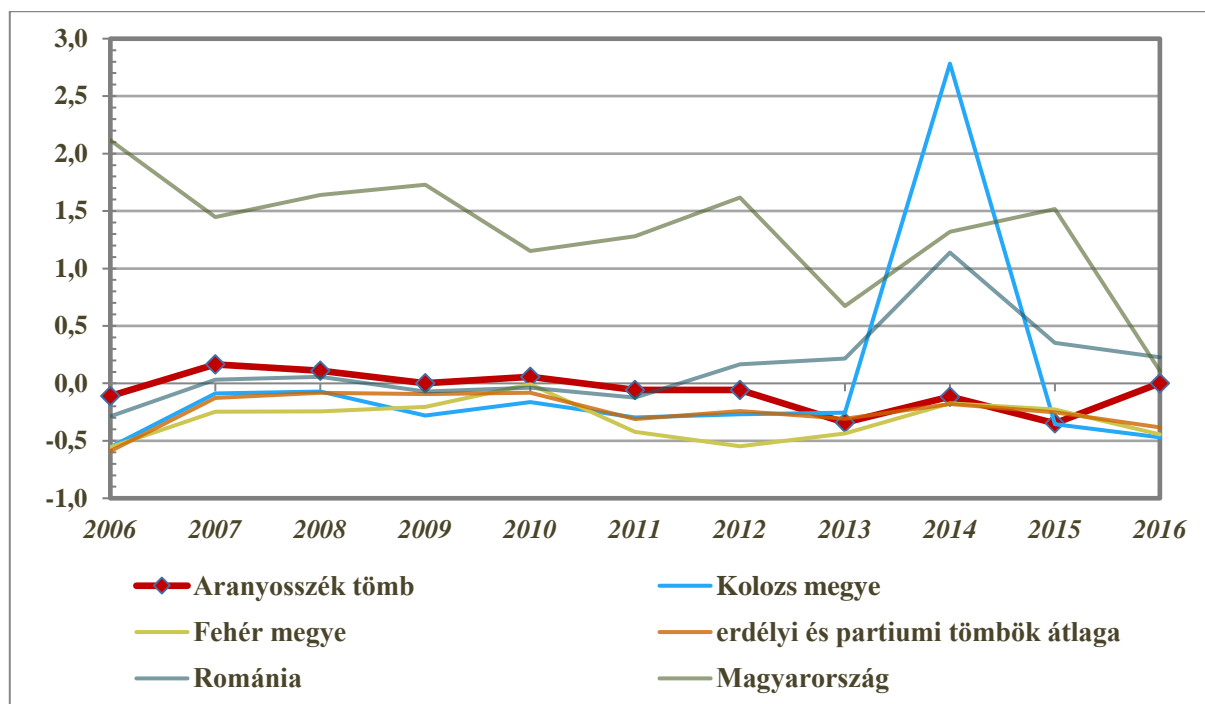
5. ábra: A népesség természetes szaporodása (‰) (2006–2016)

Az adatok forrásai: Román Nemzeti Statisztikai Intézet, Központi Statisztikai Hivatal

6. ábra: A belső vándorlási egyenleg alakulása (%) (2006–2016)

Az adatok forrása: Román Nemzeti Statisztikai Intézet, Központi Statisztikai Hivatal

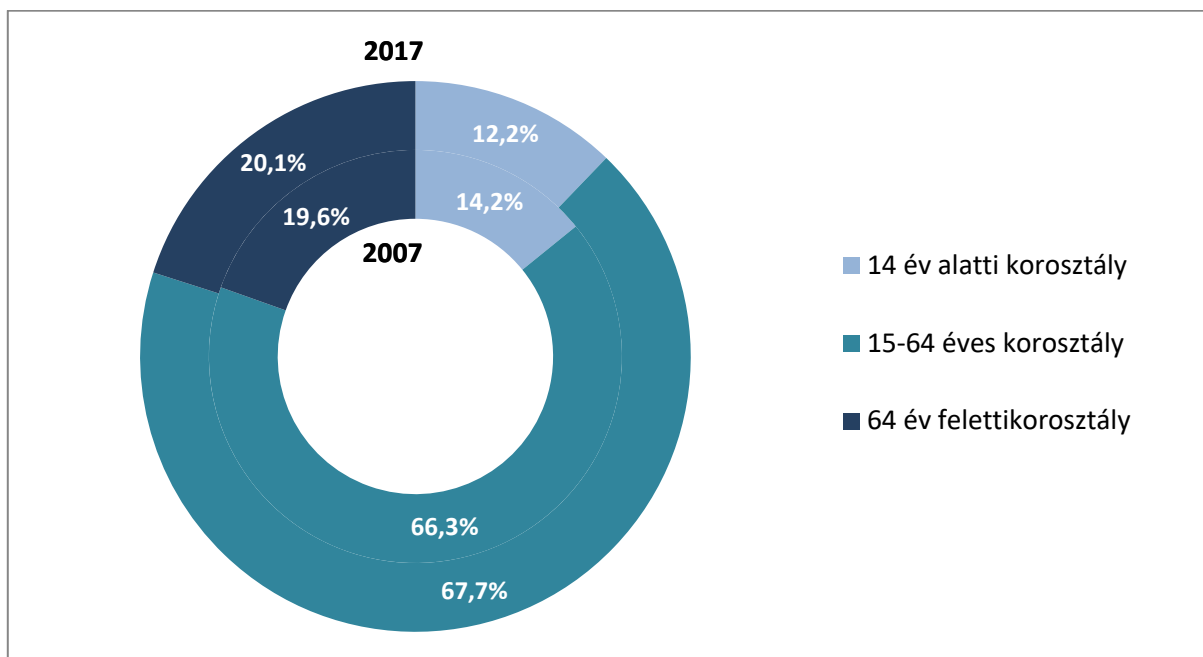

7. ábra: A külső vándorlási egyenleg alakulása (%) (2006–2016)

Az adatok forrásai: Román Nemzeti Statisztikai Intézet, Központi Statisztikai Hivatal

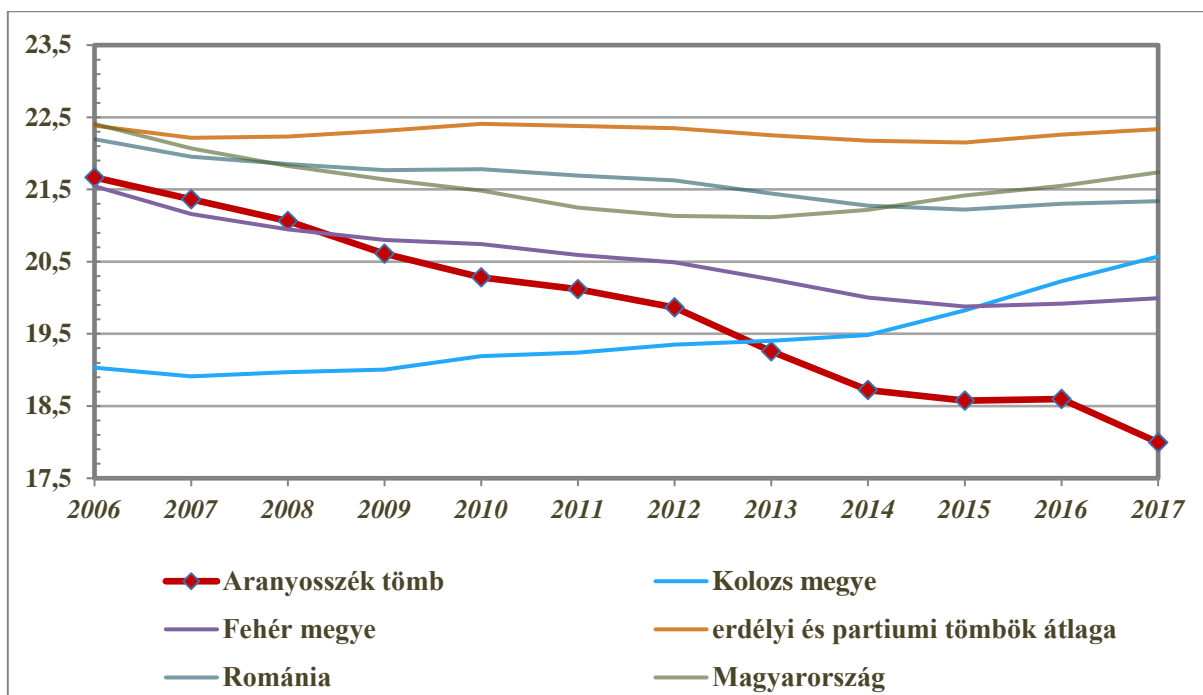

Korszerkezet

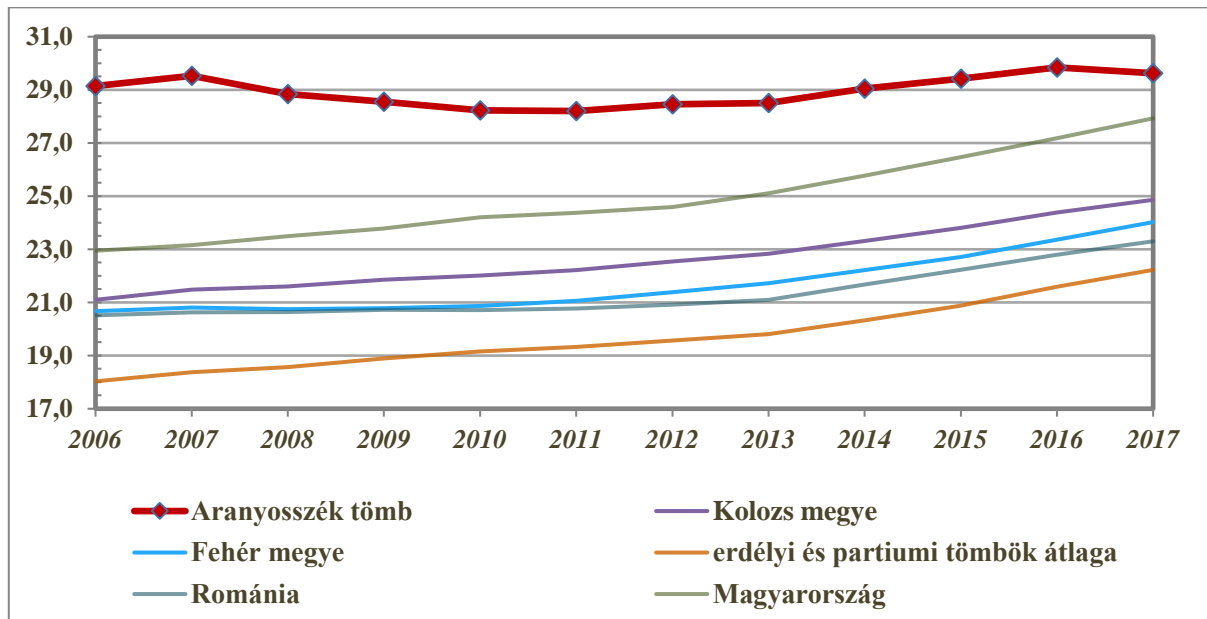
8. ábra: A tömb népességének korszerkezet szerinti megoszlása (%) (2007, 2017)

Az adatok forrása: Román Nemzeti Statisztikai Intézet

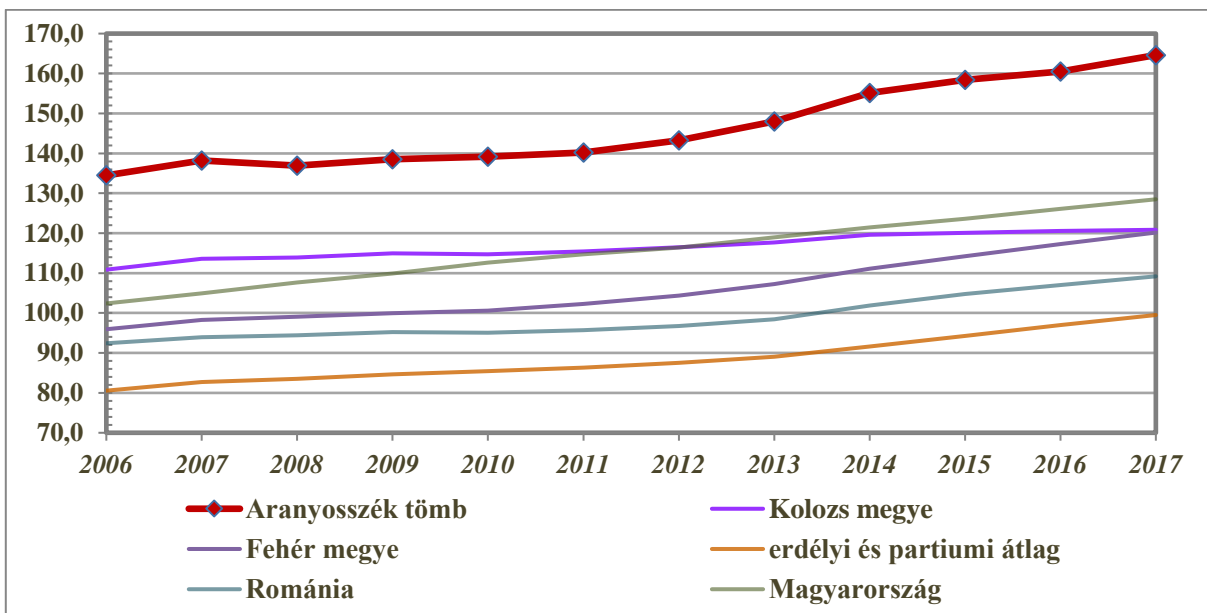
9. ábra: A gyermekkorú népesség eltartottsági rátája (%) (2006-2017)

Az adatok forrásai: Román Nemzeti Statisztikai Intézet, Központi Statisztikai Hivatal

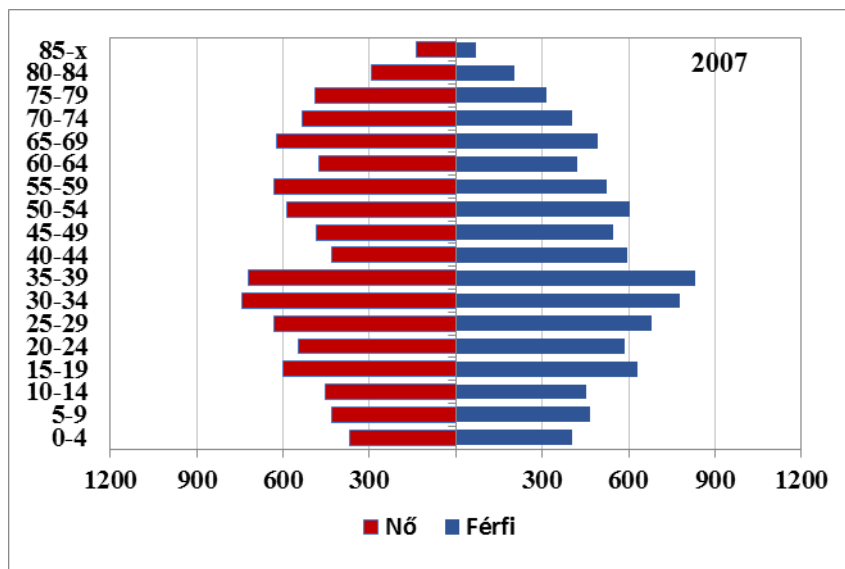
10. ábra: Az időskorú népesség eltartottsági rátája (%) (2006–2017)

Az adatok forrásai: Román Nemzeti Statisztikai Intézet, Központi Statisztikai Hivatal

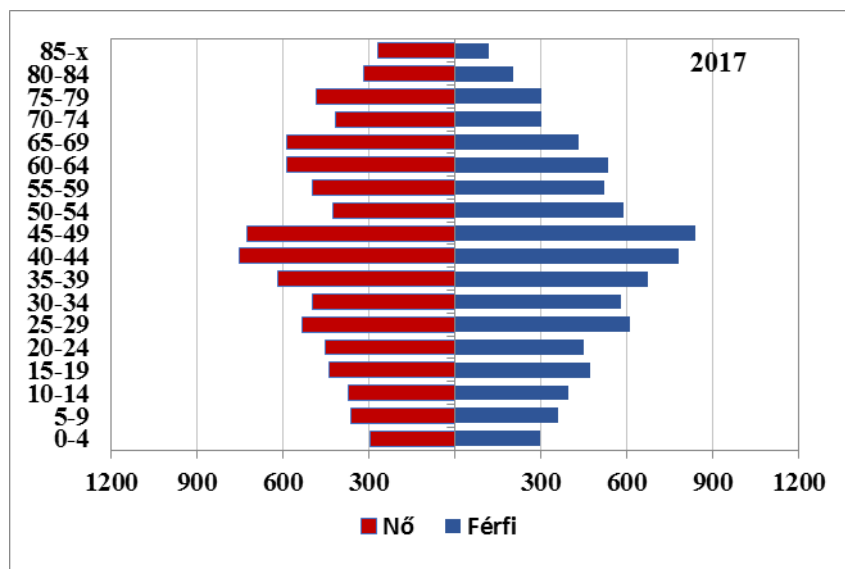
11. ábra: Az öregedési index alakulása (%) (2006–2017)

Az adatok forrásai: Román Nemzeti Statisztikai Intézet, Központi Statisztikai Hivatal

12. ábra: A tömb korfája (2007)

Az adatok forrása: Román Nemzeti Statisztikai Intézet

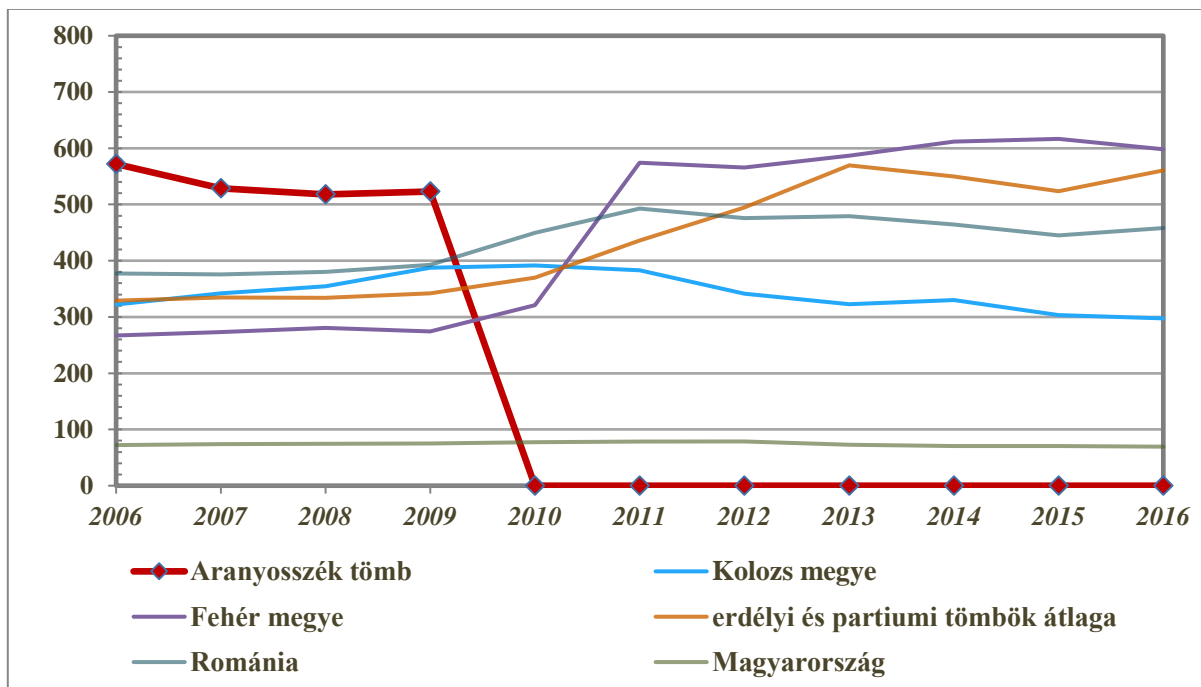
13. ábra: A tömb korfája (2017)

Az adatok forrása: Román Nemzeti Statisztikai Intézet

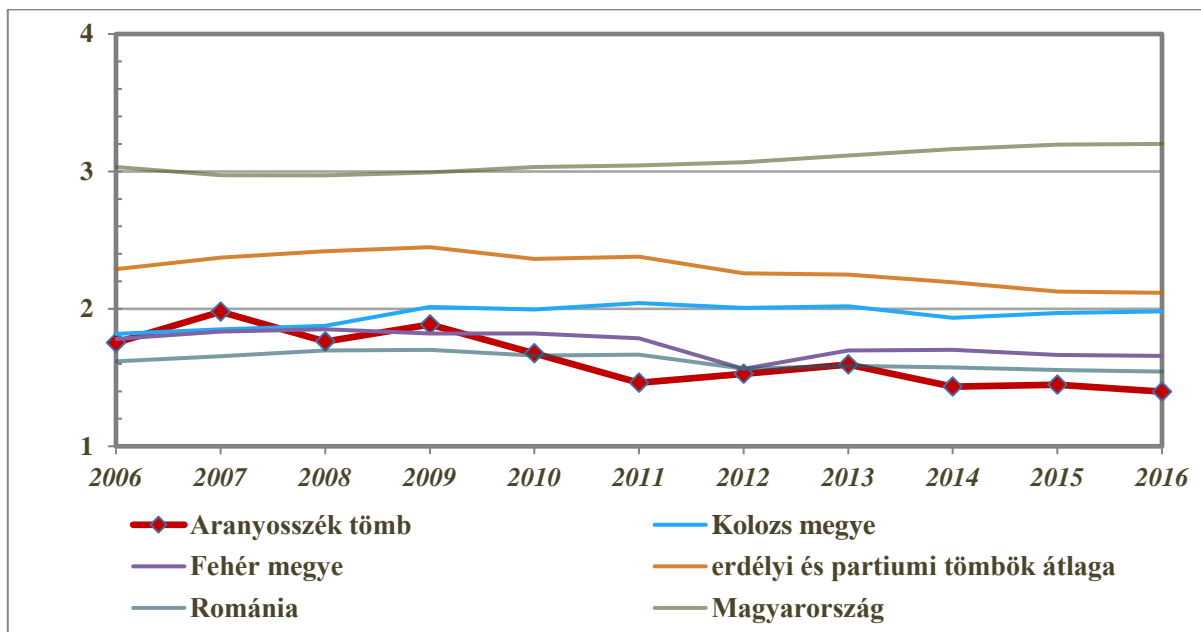
2.2 Oktatás

Óvodák

14. ábra: Az óvodákra jutó óvodások száma (fő) (2006–2016)

Az adatok forrásai: Román Nemzeti Statisztikai Intézet, Központi Statisztikai Hivatal

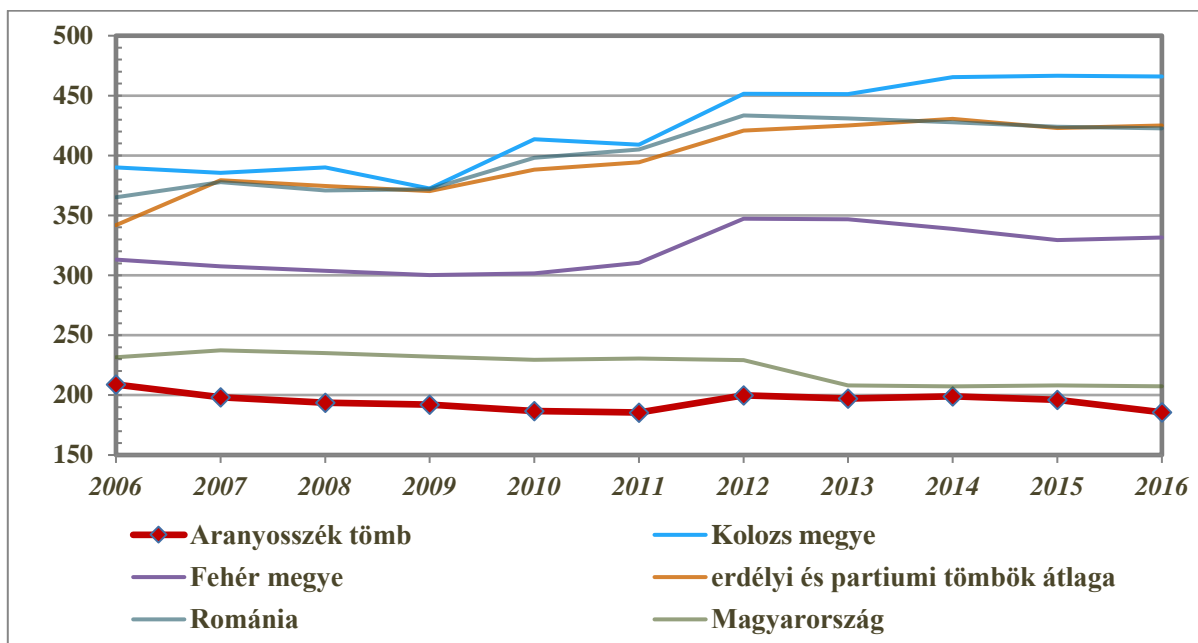

15. ábra: Az ezer lakosra jutó óvodapedagógusok száma (fő) (2006–2016)

Az adatok forrásai: Román Nemzeti Statisztikai Intézet, Központi Statisztikai Hivatal

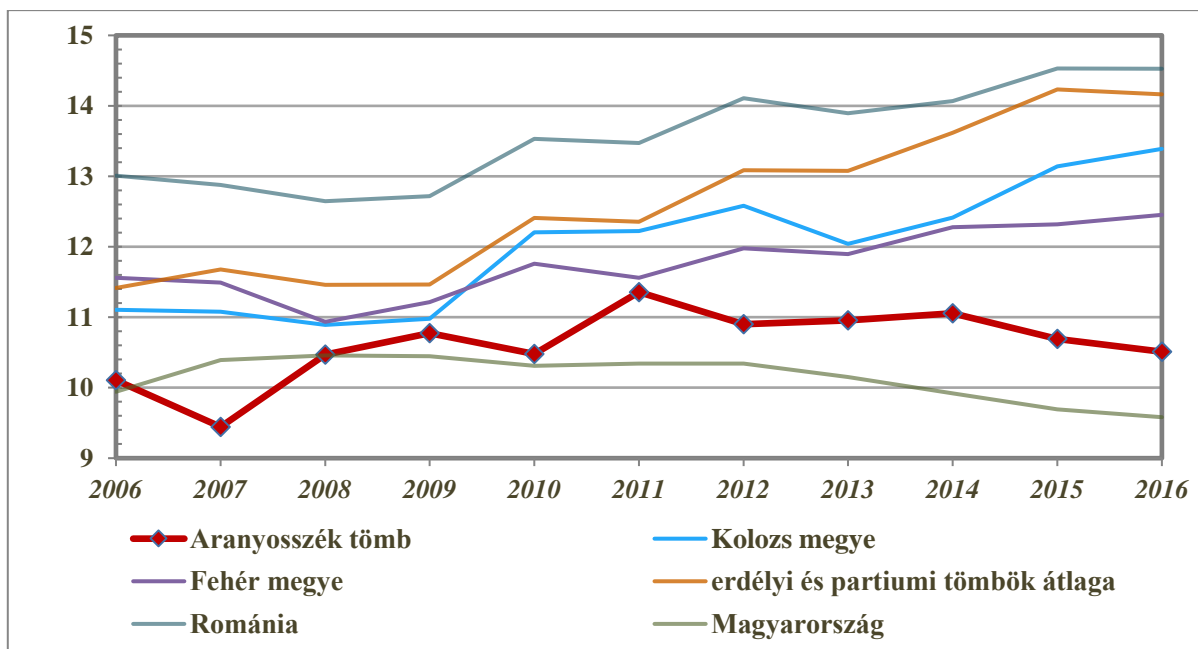

Általános iskolák

16. ábra: Az egy általános iskolára jutó tanulók száma (fő) (2006–2016)

Az adatok forrásai: Román Nemzeti Statisztikai Intézet, Központi Statisztikai Hivatal

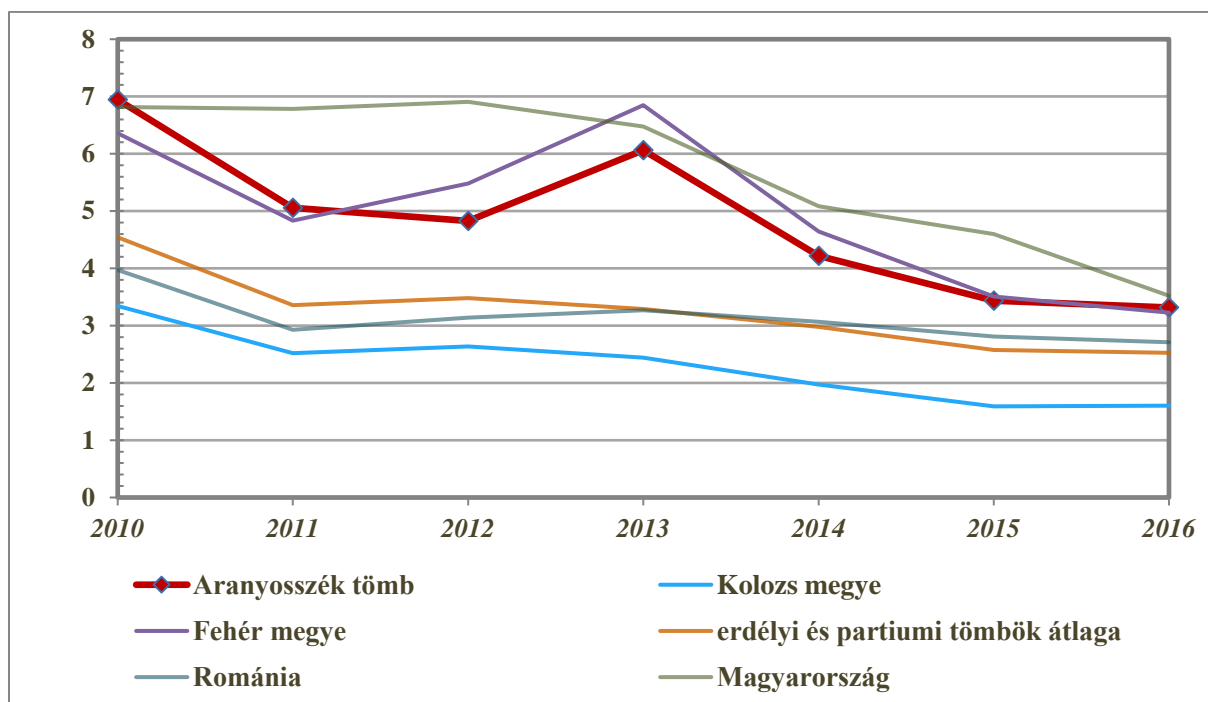

17. ábra: Az egy általános iskolai pedagógusra jutó diákok száma (fő) (2006–2016)

Az adatok forrásai: Román Nemzeti Statisztikai Intézet, Központi Statisztikai Hivatal

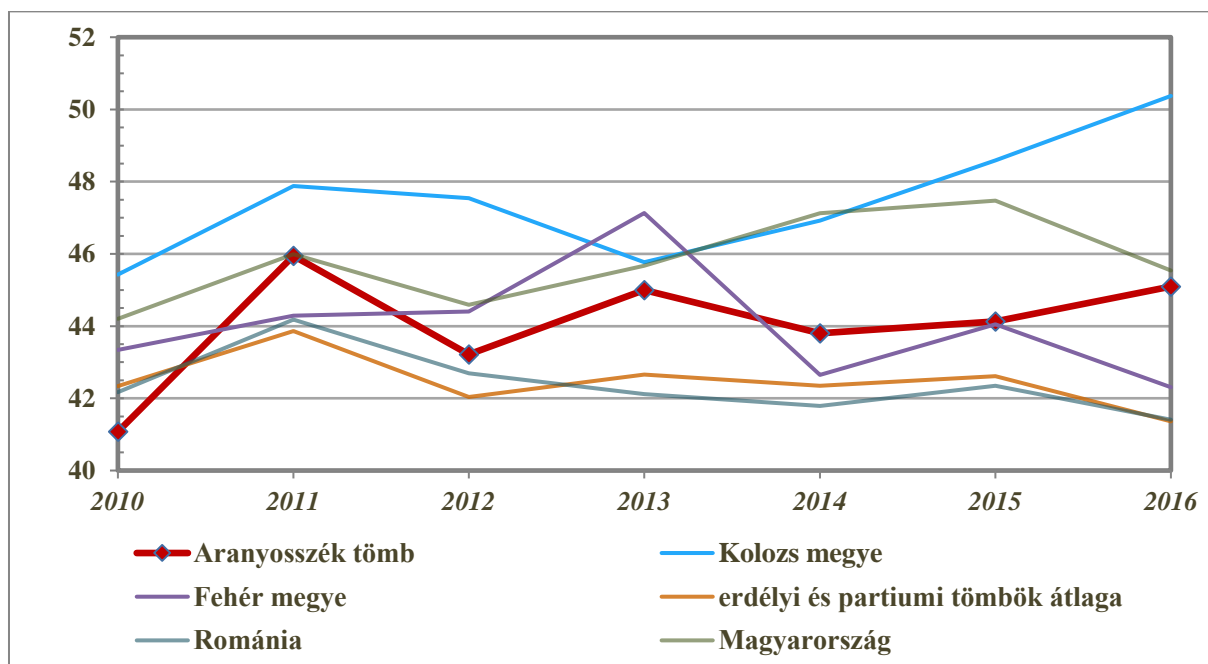

2.3 Munkaerőpiac

18. ábra: A regisztrált munkanélküliek aktív népességhez mért aránya (%) (2010–2016)

Az adatok forrásai: Román Nemzeti Statisztikai Intézet, Központi Statisztikai Hivatal

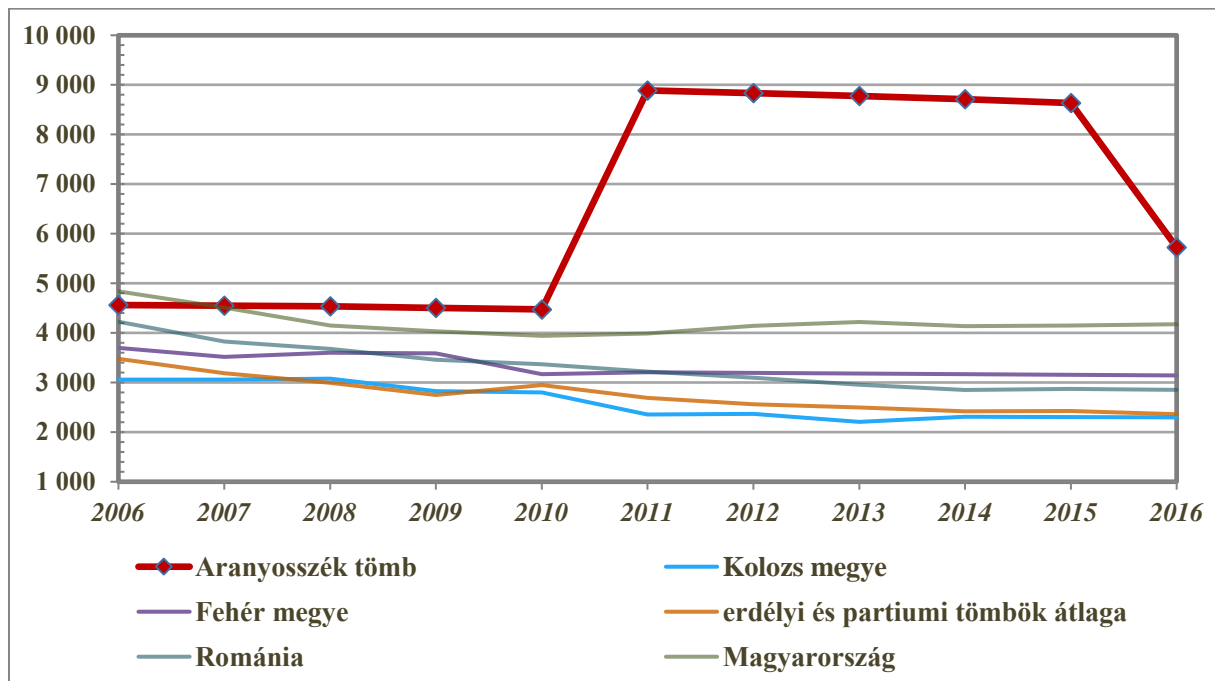
19. ábra: A nők aránya a regisztrált munkanélküliek közt (%) (2006–2016)

Az adatok forrásai: Román Nemzeti Statisztikai Intézet, Központi Statisztikai Hivatal

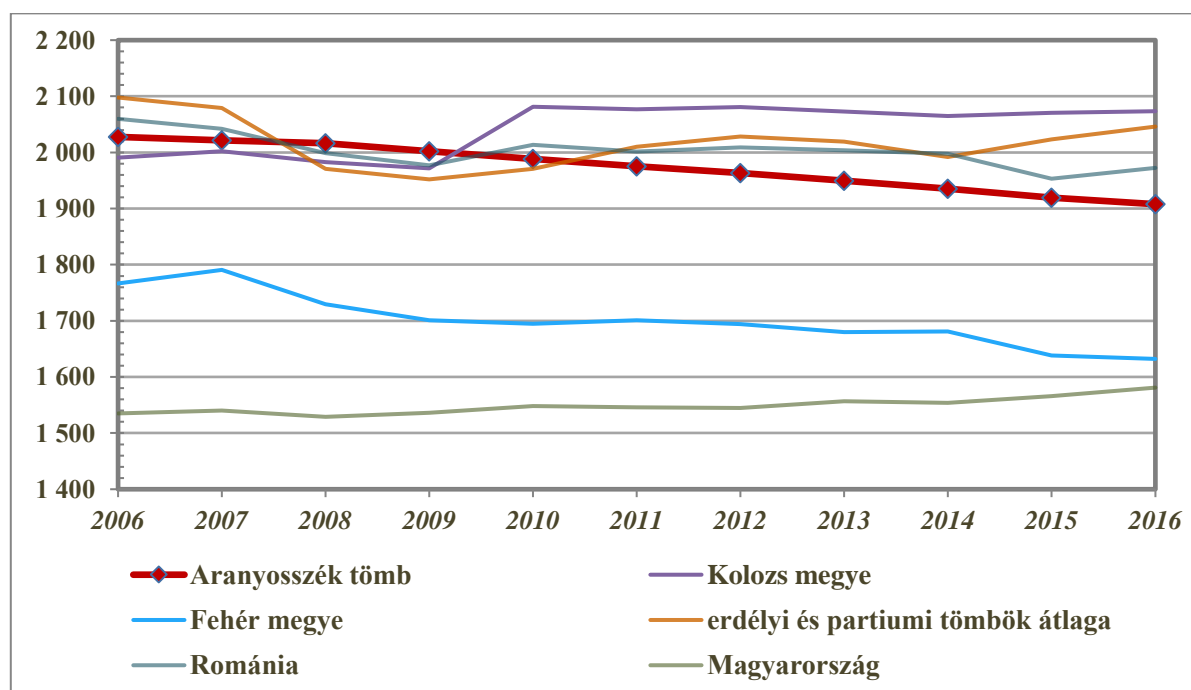
3. A térség egyéb elérhető mutatói

3.1 Egészségügy

20. ábra: Az egy gyógyszertárra jutó lakosok száma (fő) (2006–2016)

Az adatok forrásai: Román Nemzeti Statisztikai Intézet, Központi Statisztikai Hivatal

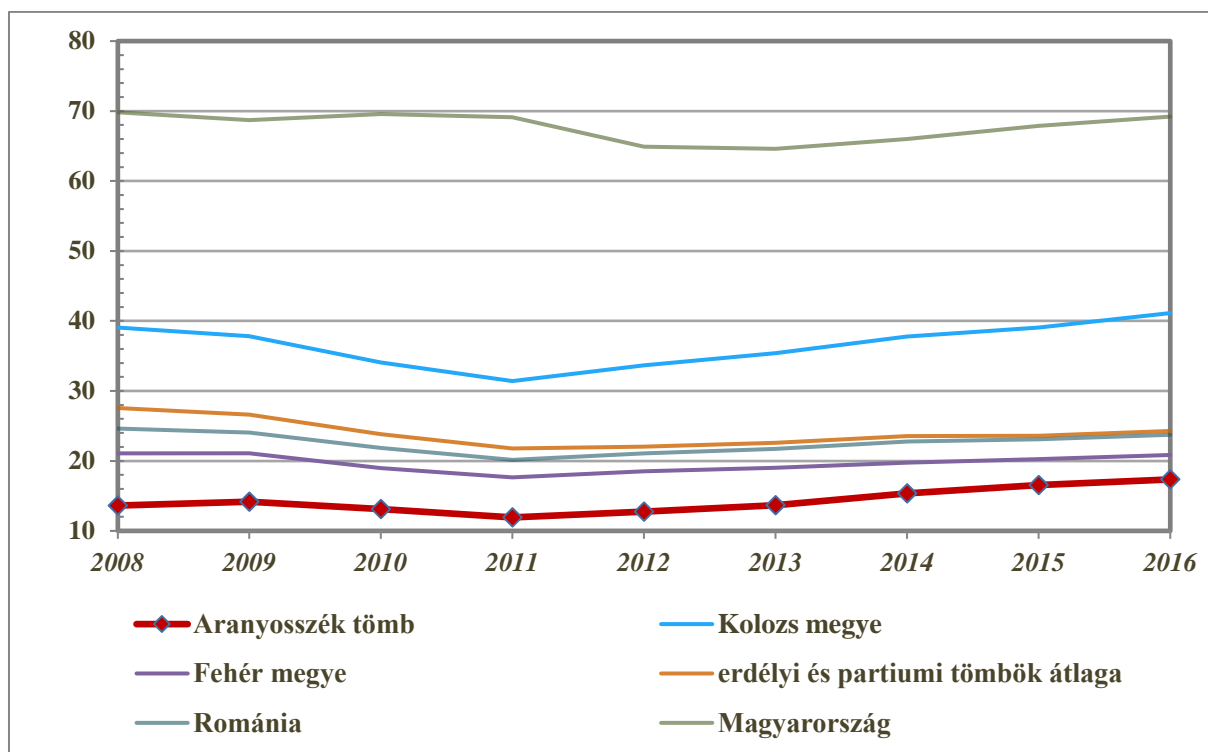

21. ábra: Az egy háziiorvosra jutó lakosok száma (fő) (2006–2016)

Az adatok forrásai: Román Nemzeti Statisztikai Intézet, Központi Statisztikai Hivatal

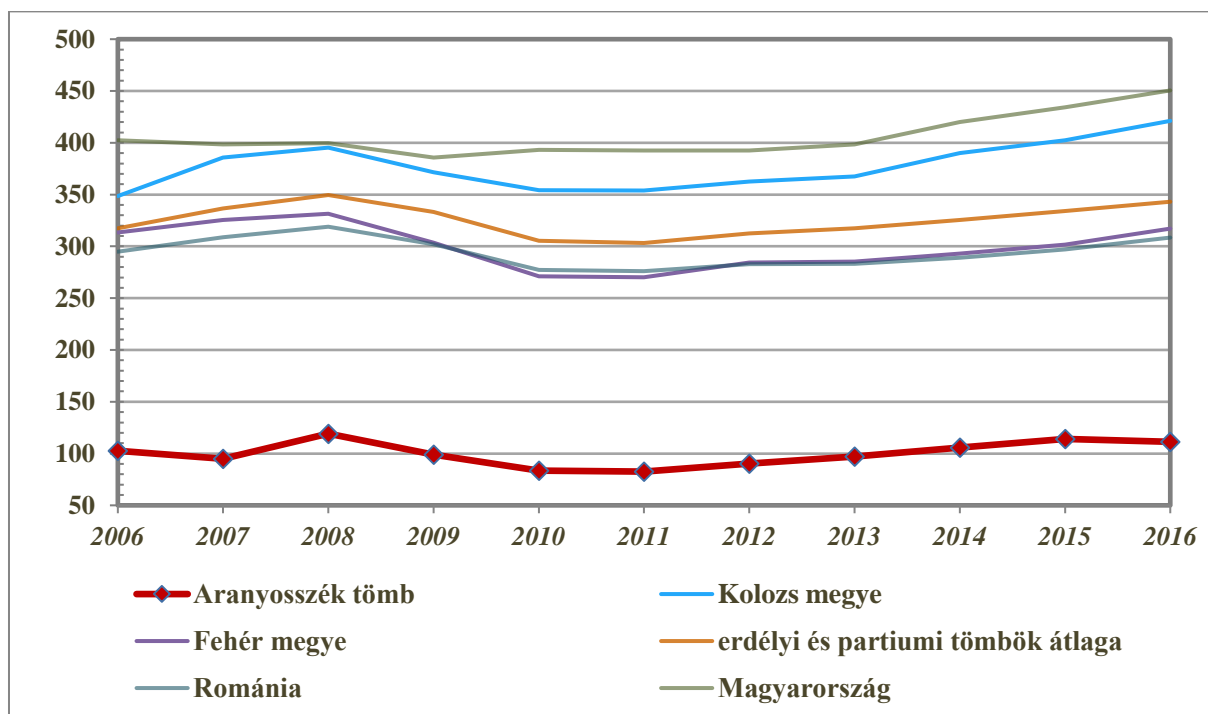

3.2 Gazdaság, munkaerőpiac

22. ábra: Az ezer főre jutó vállalkozások száma (db) (2008–2016)

Az adatok forrásai: Román Nemzeti Statisztikai Intézet, Központi Statisztikai Hivatal

23. ábra: Az ezer fő aktív korúra jutó alkalmazottak száma (fő) (2006–2016)

Az adatok forrásai: Román Nemzeti Statisztikai Intézet, Központi Statisztikai Hivatal